

SITRA

Vanhusneuvostojen rooli
"Aktiivinen kansalainen – kaiken ikäisenä" -avainalue

30.9.2013

Eeva Päivärinta, Sitra

Vanhusneuvosto "uusi" mahdollisuus ja mahdollistaja ...

Innoittaja:

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista 28.12.2012/980

- Rakkaalla lapsella on monta nimeä: **Vanhuspalvelulaki** tai Ikälaki (vrt. Ikälain pilotointi – hanke)
- Myös uudistetun Ikäihmisten palvelujen **laatusuosituksen** tavoitteena on tukea kunnissa tehtävää palvelujen kehittämistyötä

Lain uudistunut ja toimintoja uudistava näkökulma

- Vanhuspalvelulain vahvuus: laki nostaa omaehtoisen toiminnan, ennaltaehkäisevän työn, neuvonnan, ohjauksen ja ennen kaikkea **ikäntyvän väestön oman osallistumisen mahdollisuuksien kehittämisen toiminnan keskiöön.**
- **Tiedolla ohjaus = mahdollisuus osallistua itseä koskevaan päätöksentekoon:**
 - oikea tieto, oikeassa paikassa, oikeaan aikaan tarvitsevan ihmisen käytettävissä (omahoito mahdollisuudet, asiakasohjaus /vastuutyöntekijä)
- **Vaikuttaminen = vaikuttaa itselle tärkeisiin asioihin, yhteisiin asioihin:**
 - vanhusneuvostot jokaiseen kuntaan; osallistuminen, osallistumisen kokemus, alueellinen vaikuttaminen
- **Asioihin ja palveluihin vaikuttaminen:** esimerkiksi kansalaisraadit osana vanhusneuvostojen toimintaa ym. toimintatavat, joilla saadaan ikäntyvän ja ikäntyneen väestön oma ääni kuulumaan kaikissa elämän vaiheissa.

Vanhusneuvoston rooli ja vaikuttamisen mahdollisuudet on varmistettava

- Vanhusneuvosto on otettava mukaan suunnittelemaan ikääntyvän väestön palveluja, varmistamaan palvelujen saatavuus ja riittävyys sekä arvioimaan palvelujen laatua.
- Vanhusneuvoston on voitava vaikuttaa asioihin, joilla ikääntyvän väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka ikääntyneen väestön tarvitsemien palvelujen kannalta.
- **Mikä on ensisijaista meidän kunnassa ja/ tai alueella?**
- **Vanhusneuvoston tavoitteet 2014 – 2015, ”mitä se on?”**

Sitra luo edellytyksiä ja tukee tekemistä

- Sitra on unilukkari, joka herättelee ihmisiä keskustelemaan ikääntyvän yhteiskunnan mahdollisuuksista
- Sitra on kansalaisten asialla, kehittämässä yhdessä ihmisten kanssa kestävää, hyvinvoivaa ja ikääntyvää Suomea.
- Sitra haluaa olla näkijänä ja tekijänä, mukana erilaisissa verkostoissa ja tehdä yhteistyötä erilaisten toimijoiden kanssa.
- Sitra haluaa olla mukana edistämässä vanhusneuvostojen mahdollisuuksia kasvaa todellisiksi vaikuttajiksi omassa toimintaympäristössään.

Lähtökohtia Sitran työssä

- **Ikäihmiset ovat voimavara - mahdollisuus**

- Suomen eläkeläiset ovat maailman koulutetuimpia ja terveimpiä
- Vapaaehtoistyöhön ja -toimintaan osallistumiseen on kiinnostusta ja halukkuutta
- Eläkeläiset haluavat osallistua työelämään yhä enenevässä määrin
- Ikäihmiset haluavat ottaa vastuuta omasta elämästään ja päättää palveluistaan itse

➤ ***Ikäihmisten resurssit ja voimavarat on vapautettava heidän itsensä ja läheistensä hyvinvoinnin edistämiseen***

- **Vanhuspalvelulain keskeisiä tavoitteita Sitran strategian näkökulmasta ovat:**

- Vahvistaa ikäihmisten vaikutusmahdollisuuksia niin kunnan poliittisessa päätöksenteossa kuin myös yksilötasolla
- Tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista
- Siirtää iäkkäille henkilöille järjestettävien sosiaali- ja terveysten palvelujen painopistettä laitoshuollosta kotiin annettaviin ja kodinomaisissa asuinympäristöissä toteutettaviin palveluihin

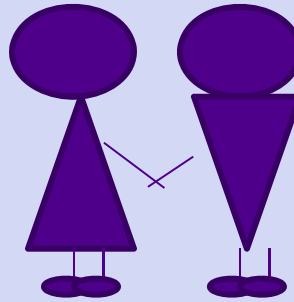
➤ ***Vanhuspalvelulain voimaantulo tarjoaa mahdollisuuden avainalueen toteuttamiseen***

Kansalaisvaikuttaminen ja osallistuminen päätöksentekoon

Aktiivinen ja hyvinvoiva ikäihminen - EETU ry

Osallistuva ja vaikuttava kuntalainen

"Aktiivinen kuntalainen kaiken ikäisenä"

"Ikäihmisen näkemysten ja osaamisen ehdoilla"

Työhön osallistuminen ja vapaaehtoistoiminta

Vapaaehtois-toiminta

Ikäihmisen työllistyminen

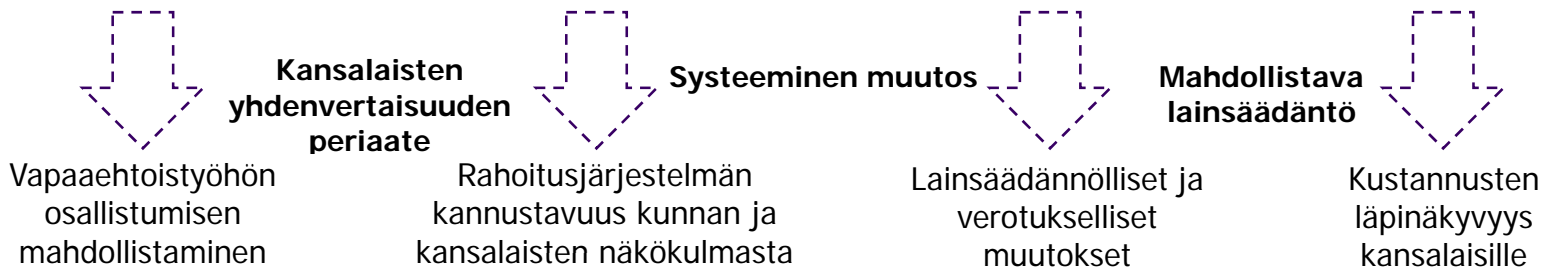
Itsenäistä suoriutumista kotona tukevat palvelut

Asiakas- ja palveluohjaus

Henkilökohtainen budjetti

Kotiin annettavat palvelut

Palvelukonseptit
• Palvelupysäkki
• Matalan kynnyksen sähköiset palvelut

Vaikuttava vanhusneuvosto kunnassa

Miten?

- Tunnetaanko vanhusneuvosto kunnassasi?
- Tunnetaanko uudistunut lainsäädäntö ja sen sisältö?
- Onko vanhusneuvostotyölle tilausta?
- Miten varmistat sen, että vanhusneuvosto edustaa ikääntyneiden kuntalaisten tahtoa ja tarpeita?
- Miten ja mihin vanhusneuvosto vaikuttaa kunnassasi?

Yhteistyö ja sidosryhmät Sitran avainalueella

- EETU ry. ja jäsenjärjestöt jäsenineen sekä jäsenten verkostot
 - Kunnat mm:
 - Tampereen kaupunki
 - Turun kaupunki
 - Kilpailu- ja kuluttajavirasto
 - Suomen kuntaliitto
 - Sosiaali- ja terveysministeriö
 - Valtionvarainministeriö
 - Verohallinto
 - Raha-automaattiyhdistys
 - TEKES
-
- Aikataulu: 1.5.2013 – 30.4.2015

Kansalaisiin on luotettava! Ketään ei jätetä!

Tehdään yhdessä myllynkivistä ponnahtuslauta,
Ikääntyvästä väestöstä voimavara ja yhteisön
rikkaus!